

Aika torstai 25.2.2021 klo 10.01–11.49
Paikka Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Teams-etäkokous (Maakuntasali)
Pielisjoen linna, Siltakatu 2, Joensuu

§ 1

Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus

Liite 1: Läsnäolijat.

- Ehdotus: (MYR:n pj.) Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
- Päätös: Todettiin. Lisäksi tässä yhteydessä todettiin, että maakuntahallitus on kokouksessaan 22.2. (§ 43) nimennyt 1) maakunnan yhteistyöryhmän 3. varapuheenjohtajaksi Kai Hyttisen ja 2) MTK - Pohjois-Karjalan esityksestä MYR:n jäseneksi Jari Rouvisen Vilho Pasasen tilalle.

§ 2

MYR:n pöytäkirja 5/2020

- Ehdotus: (MYR:n pj.) Maakunnan yhteistyöryhmän 10.12. kokouksen pöytäkirja merkitään tiedoksi.
- Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 3

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

- Ehdotus: (MYR:n pj.) Valitaan kaksi kokouksen pöytäkirjan tarkastajaa.
- Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi Eero Bogdanoff ja Jari Rouvinen.

§ 4

MYR:n pysyvän asiantuntijan kutsuminen

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus asetti kokouksessaan 19.6.2017 (§ 84) Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) sekä nimesi edustajat ja varaedustajat kokouksessaan 1.9.2017 (§ 119). MYR:n työjärjestyksen 3 §:n mukaisesti yhteistyöryhmä voi kutsua pysyviä asiantuntijoita. MYR päätti kokouksessaan 15.9.2017 (§ 26) kutsua yhteistyöryhmän pysyvät asiantuntijat.

Joensuun kaupunginhallituksen esityksestä MYR päätti kokouksessaan 29.10.2020 (§ 33) kutsua yhteistyöryhmän pysyväksi asiantuntijaksi Joensuun kaupungilta kehitysjohtaja Janna Puumalaisen sijaan hallintopäällikkö Riitta Himangan.

Joensuun kaupunginhallitus on kokouksessaan 14.12.2020 (§ 484) päättänyt esittää maakunnan yhteistyöryhmään Joensuun kaupungin pysyväksi asiantuntijaksi hallintopäällikkö Riitta Himangan sijaan strategiajohtaja Sami Laakkosen.

Sihteeristö on käsitellyt asiaa kokouksessaan 26.1.

- Ehdotus: (Sihteeristön pj.) Maakunnan yhteistyöryhmä päättää kutsua yhteistyöryhmän pysyväksi asiantuntijaksi Joensuun kaupungilta strategiajohtaja Sami Laakkosen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 5

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman lisärahoitus (REACT-EU) ja sitä koskevan rahoitus suunnitelman hyväksyminen sekä hankehaun avaaminen

Alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014, ALKElaki) 33 §:n mukaan maakunnan liiton johdolla valmistellaan kahden vuoden välein maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma maakunnan yhteistyöryhmän hyväksyttäväksi. Toimeenpanosuunnitelma valmistellaan yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) ja muiden valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa.

Alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun valtioneuvoston asetuksen (356/2014, ALKE-asetus) 13 §:n mukaan maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma laaditaan ensimmäisen kerran maakuntaohjelman hyväksymisen jälkeisenä syksynä. Nykyiset toimeenpanosuunnitelmat koskevat vuosia 2019–2020. Rakennerahasto-ohjelmakauden 2014–2020 rahoituskehyksiin suunniteltu lisäys (REACT-EU -rahoitus) ajoittuu vuosille 2021–2022.

REACT-EU -rahoitusta koskeva rakennerahasto-ohjelman muutos tulisi valtioneuvoston hyväksyttäväksi arviolta tammikuussa 2021. Tätä lisärahoitusta esitetään budjetoitavaksi lisätalousarvioon alkuvuodesta 2021. Poikkeavasta aikataulusta johtuen toimeenpanosuunnitelmia ei ole voitu laatia vielä syksyllä 2020, vaan uudet, vuotta 2021 koskevat toimeenpanosuunnitelmat laaditaan vuoden 2021 alussa. Valtioneuvosto päättää myöntämisvaltuuksien jaosta sen jälkeen, kun lisätalousarvio on hyväksytty.

ALKE-asetuksen 12 §:n mukaan toimeenpanosuunnitelmaan liittyy rahoitus suunnitelma, joka sisältää arviot mm. alueen päätettävissä olevasta kansallisen ja EU:n rakennerahastovarojen alueellisen suunnitelman rahoituksesta sekä niitä vastaavista valtion varoista sekä arviot kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoitusosuuksista. EU:n ja sitä vastaavan valtion vastinrahan arviot tehdään hallintoviranomaisen antaman rahoituskehityksen puitteissa.

Pohjois-Karjalan rahoituskehys:

EAKR 2021 (70 %)	ESR 2021 (30 %)	Valtio yht. 2021	YHTEENSÄ
6,619	2,837	7,092	16,548

REACT-EU lisärahoitus on osa Euroopan Unionin Covid19-pandemian johdosta toteuttamia toimia ja tarkoituksena on tukea alueita koronapandemian vahinkojen korjaamisessa. Samaan aikaan lisämäärärahoilla luodaan pohjaa talouden vihreälle, digitaaliselle ja palautumiskykyä tukevalle elpymiselle.

EAKR-rahoitusta käytetään ensisijaisesti pk-yritysten tukemiseen ja erityisesti uusiutumiseen kriisistä selviytymiseksi, digitaaliseen ja vihreään siirtymään ja sitä tukevaan tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen sekä uuden teknologian käyttöönottoon. Toimenpiteiden tarkempi fokuointi tehdään kussakin maakunnassa niiden maakuntaohjelmien älykkään erikoistumisen strategioiden ja tunnistettujen kehittämistarpeiden pohjalta. Myös näkökulma elinkoelämän ja koko yhteiskunnan nopeassa siirtymisessä kohti hiilineutraalisuutta tulee huomioida valmistelussa.

REACT-EU:n ESR-rahoitusta käytetään Suomessa komission toukokuussa 2020 antamien maakohtaisten suositusten mukaisesti pääsääntöisesti työllisyyden edistämisen ja COVID-19-pandemian jälkeisen elpymisen tukemiseen. ESR-rahoituksella parannetaan digitaalista osaamista vastauksena yhteiskunnassa nopeasti tapahtumassa olevaan digiloikkaan sekä kehitetään digitaalisia palveluita ja mm. digitaalisia oppimisympäristöjä (pl. investoinnit laitteisiin). ESR-rahoituksella edistetään yritysten ja niiden henkilöstön valmiuksia ja osaamista (pl. digitaidot) sekä yrittäjien nopeaa muutoskyvykkyyttä tarjoamalla koulutusta, neuvontaa, ohjausta ja vertaisoppimista. Lisäksi parannetaan yritysten johdon osaamista kriisitilanteiden vastuullisessa johtamisessa ja tarjotaan keinoja niin johtajien kuin henkilöstön, yksinyrittäjien ja itsensä työllistäjien työhyvinvointiin uudenlaisissa tai epävarmoissa tilanteissa. Rahoitettavissa hankkeissa huomioidaan myös yritysten vihreä siirtyminen ja innovointi.

REACT-EU:n kokonaisrahoituksesta 25 % tulee kuitenkin kohdistua ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen ja siihen sopeutumiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Maakunnan yhteistyöryhmän tulee rahoituksen suuntaamisessa huomioida ohjelman erityistavoitteiden sekä määriteltyjen tulostavoitteiden mukaisen toiminnan painottaminen, jotta varmistetaan, että Suomi saa EU:lta sille määritellyn rahoituksen kokonaisuudessaan.

Maakunnan yhteistyöryhmien hyväksymät toimeenpanosuunnitelmat vuoden 2021 osalta sekä vuoden 2021 rahoitussuunnitelmat ja alustavat arviot vuoden 2022 rahoitusosuuksista pyydetään toimittamaan 12.3.2021 mennessä sähköpostilla osoitteeseen rakennerahastot@tem.fi.

Maakunnan yhteistyöryhmä päättää rakennerahasto-ohjelman toteuttamiseen liittyvistä linjauksista ja niitä toteuttavista hakuteemoista (MYR:n työjärjestys § 5). Koska REACT-EU-rahoitus on kauden 2014–2020 rahoitusta, hankehaku tulee käynnistää viivytyksettä, kun valtioneuvosto on hyväksynyt Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman ohjelmanmuutoksen ja EURA2014-järjestelmä mahdollistaa haun. REACT-EU -lisämäärärahojen myöntämisen ehtona on, että valtioneuvosto hyväksyy ohjelmanmuutoksen. Lisäksi ehtona on, että eduskunta hyväksyy REACT-EU -rahoituksen vuoden 2021 lisätalousarvioon ja valtioneuvosto tekee päätöksen varojen jakamisesta alueille.

Sihteeristö on käsitellyt asiaa kokouksissaan 26.1. ja 12.2.

Liite 2: REACT-EU:n Pohjois-Karjalan rahoitussuunnitelma (vuoden 2021 rahoitussuunnitelma ja alustava arvio vuoden 2022 rahoitusosuuksista) ja REACT-EU Pohjois-Karjalan selviytymissuunnitelma koronatilanteesta.

Ehdotus: (Sihteeristön pj.) Maakunnan yhteistyöryhmä

- 1 hyväksyy REACT-EU:n rahoitussuunnitelman (vuoden 2021 rahoitussuunnitelma ja alustava arvio vuoden 2022 rahoitusosuuksista) toteutettavaksi Pohjois-Karjalan selviytymissuunnitelman mukaisesti
- 2 hyväksyy REACT-EU -hankehaun avaamisen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Markus Hirvonen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana (klo 10.14).
Kati Mukkala saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana (klo 10.15).

§ 6

Katsaukset ajankohtaisiin asioihin

- Ehdotus:** (Sihteeristön pj.) Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee tiedoksi kokouksessa kuultavat esittelyt:
- 1 Ajankohtaisia ohjelma-asioita ja ohjelmakauden 2021–2027 valmistelutilannetta esittelevät kehittämisjohtaja Risto Poutiainen ja aluekehityspäällikkö Eira Varis.
 - 2 Yritysrahoituskatsauksen esittelee yksikön päällikkö Kalevi Pölönen Etelä-Savon ELY-keskuksesta.
 - 3 Uuden ohjelmakauden Interreg ohjelmia Pohjois-Karjalassa esittelee aluekehitysasiantuntija Pia Pitkänen Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta.
 - 4 Maaseuturahoituskatsauksen esittelee yksikön päällikkö Pekka Tahvanainen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksesta.
- Päätös:** Hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi tässä yhteydessä toivotettiin maakuntajohtaja Markus Hirvonen tervetulleeksi kokoukseen.

Maarit Siitonen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana (klo 10.42). Risto Poutiainen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 10.48). Janne Kärkkäinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 10.49). Kalevi Pölönen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 11.19). Sami Laakkonen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 11.25). Matti Vuojärvi poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 11.30).

§ 7

Kestävää kasvua ja työtä - Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020
Maakunnan yhteistyöryhmän käsittelyä ja lausuntoa edellyttävä hanke

Sihteeristö esittää tässä maakunnan yhteistyöryhmän kokouksessa käsiteltäväksi sihteeristön kokouksessa 12.2. käsitellyn hankkeen:

Hankkeen nimi ja toteutusaika	TL	Rahoitusta haettu	Hakija	Haettu EU+valtio Kokonaiskust.	Esitys
Koulutus ja osaaminen, TKI					
Smart Event Managers (1.3.2021–30.6.2023)	4	ELY-keskus	Karelia Ammatti-korkeakoulu Oy	491 496 614 370	Myönteinen MYR

Maakunnan yhteistyöryhmän 25.6.2014 hyväksymän ja Pohjois-Karjalan maakuntahallituksen 26.8.2014 vahvistaman työjärjestyksen 5 §:n 4 kohdan mukaan Pohjois-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmän tehtävänä on maakuntaohjelmassa määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi ja eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden yhteensovittamiseksi antaa ALKE-lain 27 §:n 4 momentin mukainen sitova lausunto alueelliseen suunnitelmaan sisältyvästä hankehakemuksesta

- yhteistyöryhmässä käsitellään maakunnallisia ja ylimaakunnallisia hankkeita sekä hankekokonaisuuksia, joihin on haettu EU:n ja valtion vastinrahoitusta yhteensä yli 500 000 euroa
- yhteistyöryhmässä käsitellään muutkin hankkeet, mikäli esittelijä tai rahoittajataho sitä haluaa.

Liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

Ehdotus: Maakunnan yhteistyöryhmä

- 1 (Sirpa Raassina) katsoo, että seuraava hanke on Kestävää kasvua ja työtä rakennerrahasto-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjaa 4. Maakunnan yhteistyöryhmä antaa sitovan puoltavan lausunnon Etelä-Savon ELY-keskukselle EU-rahoituksen myöntämisestä hankkeelle:

- a) Smart Event Managers (ESR/TL 4).

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Anne Ilvonen ei esteellisenä osallistunut päätöksentekoon ja poistui kokoustilasta. Matti Vuojärvi oli poissa kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 11.30–11.43).

§ 8

Kestävää kasvua ja työtä - Suomen rakennerrahasto-ohjelma 2014–2020
Maakunnan yhteistyöryhmälle tiedoksi saatettavat hankkeet

Maakunnan yhteistyöryhmälle saatetaan tiedoksi sihteeristön kokouksissa 26.1. ja 12.2. käsitellyt hankkeet:

Hankkeen nimi ja toteutusaika	TL	Rahoitusta haettu	Hakija	Haettu EU+valtio Kokonaiskust.	Esitys
Metsäbiotalous					
Tuotantopohjaisesta osaa- misperustaiseen puura- kentämisen ekosysteemiin (1.3.–31.10.2021)	2	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Karelia ammattikor- keakoulu Oy, Lieksan Kehitys Oy LieKe	76 000 95 000	Tiedoksi MYR:lle (myönteinen)
Teknolohiateollisuus					
Kivenjalostus ja kaivannaistoiminta					
Matkailu					
Latvesiltä osaksi Sai- maan matkailu- ja satama- verkostoa - Liperin kirkko- lahden alueen kehittämi- nen (1.1.2021–31.12.2022)	2	ELY-keskus	Liperin kunta	192 531 240 664	Tiedoksi MYR:lle (myönteinen)
Latvesiltä osaksi Sai- maan matkailu- ja satama- verkostoa - Liperin sa- tama-alueen kehittämistä tukevien investointien toteuttaminen (1.1.2021–31.12.2022)	2	ELY-keskus	Liperin kunta	168 000 240 000	Tiedoksi MYR:lle (myönteinen)

Hankkeen nimi ja toteutusaika	TL	Rahoitusta haettu	Hakija	Haettu EU+valtio Kokonaiskust.	Esitys
Pielisen matkailualueen kehittämishanke 2022 (1.2.2021–31.1.2023)	2	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Lieksan Kehitys Oy LieKe	219 926 274 908	Tiedoksi MYR:lle (myönteinen)
Koulutus ja osaaminen, TKI					
Hyvinvointi ja osallisuus					
TEVASKO, Tehokkuutta ja Vaikuttavuutta SoTe-Digipalvelujen Konseptoinnilla Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo (1.10.2020–31.12.2021)	4	ELY-keskus	Sencom Oy	189 932 237 415	Tiedoksi MYR:lle (kielteinen)
Kulttuuri, identiteetti ja luovat alat					
Resurssiviisaus					
Saavutettavuus ja toimintaympäristö					
Ruoka					
Muut					

Ehdotus: Maakunnan yhteistyöryhmä

- 1 (Sirpa Raassina) merkitsee tietoon saatetuksi, että Etelä-Savon ELY-keskus on tehnyt myönteisen rahoituspäätöksen seuraaville hankkeille:
 - a) Latvavesiltä osaksi Saimaan matkailu- ja satamaverkostoa - Liperin kirkkolahden alueen kehittäminen (EAKR/TL 2)
 - b) Latvavesiltä osaksi Saimaan matkailu- ja satamaverkostoa - Liperin satama-alueen kehittämistä tukevien investointien toteuttaminen (EAKR/TL 2)
- 2 (Eira Varis) merkitsee tietoon saatetuksi, että Pohjois-Karjalan maakuntaliitto valmistelee myönteistä rahoituspäätöstä seuraaville hankkeille:
 - a) Tuotantopohjaisesta osaamisperustaiseen puurakentamisen ekosysteemiin (EAKR/TL 2)
 - b) Pielisen matkailualueen kehittämishanke 2022 (EAKR/TL 2)

- 3 (Sirpa Raassina) merkitsee tietoon saatetuksi, että Etelä-Savon ELY-keskus on tehnyt kielteisen päätöksen seuraavalle hankkeelle:
- a) TEVASKO, Tehokkuutta ja Vaikuttavuutta SoTe-Digipalvelujen Konseptoinnilla.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Anne Ilvonen ei esteellisenä osallistunut päätöksentekoon ja poistui kokoustilasta kohdassa 2a.
Matti Vuojärvi oli poissa kokouksesta asian käsittelyn aikana (klo 11.30–11.43).

§ 9

REACT-EU:n teknisen tuen rahoitus

REACT-EU:n hallinnointiin käytettävien resurssien suunnittelussa pyydetään huomioimaan joulukuussa 2020 lähetetyn TOPSU-ohjeen liitteenä olevan kulmalukutaulukon mukaiset maakuntakohtaiset osuudet ja niiden mukaan määritellyt maakuntakohtaiset teknisen tuen osuudet (liite 3d). Pohjois-Karjalan osuus on 404 395 euroa. Liitteeseen 3d pyydetään täyttämään teknisen tuen rahoituksen suunniteltu jakaantuminen maakunnassa eri viranomaisten kesken (euroa ja htv). Täytetty taulukko (arvotiedot 2021–2023) pyydetään toimittamaan viimeistään 12.3.2021 sähköpostitse osoitteeseen rakennerahastot@tem.fi.

Sihteeristö on käsitellyt asiaa kokouksissaan 26.1. ja 12.2.

Ehdotus: (Sihteeristön vpj.) Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee tiedoksi REACT-EU:n teknisen tuen rahoituksen jakaantumisen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 10

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelman ESR:n toimintalinjan 5 teemahaku

ELY-keskus esittää, että ESR:n toimintalinjassa 5 avataan teemahaku ja käynnissä oleva jatkuva haku samalla päätty TL:n 5 osalta.

Sihteeristö on käsitellyt asiaa kokouksessaan 12.2.

Ehdotus: (Sihteeristön vpj.) Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee tiedoksi Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 hakukuulutuksen päivityksen ja ESR:n TL 5 -hakukuulutuksen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Matti Vuojärvi palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 11.43.

§ 11

Maakunnan yhteistyöryhmälle tiedoksi saatettavat asiat

1 Päätös maaseuturahaston valintajakoista

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on tehnyt päätöksen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman hanke- ja yritystukien valintajakoista vuodelle 2021.

Sihteeristö on käsitellyt asiaa kokouksessaan 26.1.

2 Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) mukaisten yritysten kehittämisavustushakemusten toimittaminen MYR:lle

Alueiden kehittämisestä ja rakenerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 27 §:n ja maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen 5 §:n mukaan liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia yksittäisiä yrityshanke-esityksiä ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä saa ennen päätöksentekoa yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista.

Maakunnan yhteistyöryhmä päätti kokouksessaan 6.2.2015 (§ 6), että MYR:n varsinaisille jäsenille toimitetaan sähköpostilla luottamukselliset yhteenvetotiedot saapuneista yritystukihakemuksista heti, kun ne ovat saapuneet maakuntaliiton kirjaamoon ja yhteenvetotiedot merkitään tiedoksi seuraavassa MYR:n kokouksessa.

MYR:n varsinaisille jäsenille on toimitettu yhteenvetotiedot Pohjois-Karjalaan saapuneista yritystukihakemuksista ajalla 1.–31.12.2020 ja 1.–31.1.2021.

Ehdotus: (Sihteeristön vpj.) Maakunnan yhteistyöryhmä merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 12

Seuraava kokous

Ehdotus: (MYR:n pj.) Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu torstaina 27.5. klo 10.00, Teams-kokous (Maakuntasali).

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

§ 13

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.49.

Pöytäkirjan allekirjoitus

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti.

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄ

Juha Hämäläinen
puheenjohtaja

Tuija Astikainen
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu sähköisesti ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Eero Bogdanoff

Jari Rouvinen

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Osanottajat kokouksessa 25.2.2021

Varsinaiset jäsenet					
Varsinainen jäsen	Läsnä	Poissa	Varajäsen	Läsnä	Poissa
Jorma Huttunen		x	Jyrki-Pekko Kinnunen		x
Kati Mukkala	x (§ 5 osa -13)		Matti Peura		
Eero Reijonen		x	Mari Eskelinen-Mäki		x
Matti Kosonen	x		Paula Tolvanen		
Tiina Mustonen		x	Joni Kortelainen		x
Jenna Ahonen (Hattunen)		x	Pekka Tuhkanen		x
Eero Bogdanoff	x		Sanna Antikainen		
Janne Kärkkäinen	x (§ 1-6 osa)		Ari Heiskanen		
Ari Niiranen	x		Pekka Tahvanainen	x (§ 6 osa -13)	
Kalevi Pölönen	x (§ 1-6 osa)		Sirpa Raassina	x (§ 6 osa -13)	
Terhi Nissinen		x	Tommi Huttunen		x
Leena Leskinen	x		Katri Karjalainen		
Tapio Määttä		x	Soili Makkonen	x	
Anne Ilvonen	x		Petri Raivo		
Katja Tanskanen	x		Ari Korpelainen		
(Vilho Pasanen) Jari Rouvinen	x		Harri Välimäki		
Matti Vuojärvi	x		Juha Kivelä		
Jouni Porokka		x	Merja Blomberg		x
Kai Hyttinen	x		Keijo Vapalahti		
Raimo Turunen		x	Arja Kärnä-Välimäki		x
Ulla Mänttari-Tikka	x		Jari Hurskainen		
Juha Hämäläinen (pj.)	x				
Tuija Astikainen (siht.)	x				

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Osanottajat kokouksessa 25.2.2021

Pysyvät asiantuntijajäsenet		
Asiantuntijajäsen	Läsnä	Poissa
Risto Hiltunen	x	
Anne Karppinen		x
Hannele Mikkanen		x
Jarkko Määttänen	x	
Esa Näätänen	x	
Hannu Puhakka		x
(Riitta Himanka) Sami Laakkonen	x (§ 1– 6 osa)	
Anna Mustonen (Lehtinen)		x

Sihteeristö					
Varsinainen jäsen	Läsnä	Poissa	Varajäsen	Läsnä	Poissa
Risto Poutiainen	x (§ 1– 6 osa)				
Eira Varis	x		Katja Riikonen	x	
Maarit Siitonen	x (§ 6 osa –13)		Jarno Turunen		
Kalevi Pölönen	(x)		Pekka Pelkonen		
Sirpa Raassina	x (§ 1– 6 osa)		Timo Ollila		
Ari Niiranen	(x)		Reijo Vesakoivu		
Timo Tanskanen	x		Terho Sirviö		

Lisäksi:

Markus Hirvonen	x	Maakuntajohtaja, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, (§ 5 osa –13)
Sami Tolvanen	x	Viestintäpäällikkö, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pia Pitkänen	x	Aluekehitysasiiantuntija, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, (§ 5 osa– 6 osa, klo 10.18–11.19)

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma Taulukko täytetään soveltuvin osin vuodelle 2021. 21.12.2020 LIITE 1a

Tähän taulukkoon sisällytetään kokonaisuudessaan kulmalukutaulukon mukaisten REACT-EU-valtuuksien määrä.

Vuosi:		2021		Palautus 12.3.2021 mennessä		
Maakunta:		Pohjois-Karjala				
Osio:		IP	milj. euroa			
Toimintalinja / erityistavoite	RR-ELY Yritystuet Tuki2014	EURA 2014	RR-ELY yhteensä	Maakunnan liitto	YHTEENSÄ	
TL 8	Erityistavoite 12.1 (EAKR)	6,950	0	6,950	0	6,950
	EAKR	3,971	0	3,971	0	3,971
	Valtio	2,979	0	2,979	0	2,979
	Kunta	0	0	0	0	0
	Muu julkinen	0	0	0	0	0
TL 8	Erityistavoite 12.2 (EAKR)	2,31665	0	2,317	2,897	5,213
	EAKR	1,324	0	1,324	1,324	2,648
	Valtio	0,993	0	0,993	0,993	1,986
	Kunta	0	0	0	0,580	0,580
	Muu julkinen	0	0	0	0	0
TL 9	Erityistavoite 12.3 (ESR)		2,979	2,979		2,979
	ESR		1,702	1,702		1,702
	Valtio		1,277	1,277		1,277
	Kunta		0,400	0,400		0,400
	Muu julkinen		0	0		0
TL 9	Erityistavoite 12.4 (ESR)		2,286	2,286		2,286
	ESR		1,135	1,135		1,135
	Valtio		0,851	0,851		0,851
	Kunta		0,300	0,300		0,300
	Muu julkinen		0	0		0
	KAIKKI YHTEENSÄ	9,267	5,265	14,531	2,897	17,428
	EU	5,295	2,837	8,132	1,324	9,456
	Valtio	3,971	2,128	6,099	0,993	7,092
	Kunta	0	0,700	0,700	0,580	1,280
	Muu julkinen	0	0	0	0	0
	EAKR YHTEENSÄ	9,267	0	9,267	2,897	12,163
	EU	5,295	0	5,295	1,324	6,619
	Valtio	3,971	0	3,971	0,993	4,964
	Kunta	0	0	0	0,580	0,580
	Muu julkinen	0	0	0	0	0
	ESR YHTEENSÄ		5,265	5,265		5,265
	EU		2,837	2,837		2,837
	Valtio		2,128	2,128		2,128
	Kunta		0,700	0,700		0,700
	Muu julkinen		0	0		0

3,971

2,979

2,648

1,986

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma Taulukko täytetään soveltuvin osin vuodelle 2022 21.12.2020 LIITE 1b

Tähän taulukkoon eritellään liitteen 1a pohjalta osuudet, joiden arvioidaan vuoden 2021 jälkeen todennäköisesti jäävän välittävän toimielimen rahoitettavaksi.

Vuosi:		2022			
Maakunta:		Pohjois-Karjala			
Osio:		IP	milj. euroa	Palautus 12.3.2021 mennessä	
Toimintalinja / erityistavoite	RR-ELY Yritystuet Tuki2014	EURA 2014	RR-ELY yhteensä	Maakunnan liitto	YHTEENSÄ
TL 8 Erityistavoite 12.1 (EAKR)	0	0	0	0	0
EAKR	0	0	0	0	0
Valtio	0	0	0	0	0
Kunta	0	0	0	0	0
Muu julkinen	0	0	0	0	0
TL 8 Erityistavoite 12.2 (EAKR)	0	0	0	0	0
EAKR	0	0	0	0	0
Valtio	0	0	0	0	0
Kunta	0	0	0	0	0
Muu julkinen	0	0	0	0	0
TL 9 Erityistavoite 12.3 (ESR)		0,298	0,298		0,298
ESR		0,170	0,170		0,170
Valtio		0,128	0,128		0,128
Kunta		0	0		0
Muu julkinen		0	0		0
TL 9 Erityistavoite 12.4 (ESR)		0,198	0,198		0,198
ESR		0,113	0,113		0,113
Valtio		0,085	0,085		0,085
Kunta		0	0		0
Muu julkinen		0	0		0
KAIKKI YHTEENSÄ	0	0,496	0,496	0	0,496
EU	0	0,283	0,283	0	0,283
Valtio	0	0,213	0,213	0	0,213
Kunta	0	0	0	0	0
Muu julkinen	0	0	0	0	0
EAKR YHTEENSÄ	0	0	0	0	0
EU	0	0	0	0	0
Valtio	0	0	0	0	0
Kunta	0	0	0	0	0
Muu julkinen	0	0	0	0	0
ESR YHTEENSÄ		0,496	0,496		0,496
EU		0,283	0,283		0,283
Valtio		0,213	0,213		0,213
Kunta		0	0		0
Muu julkinen		0	0		0

Pyrkimyksenä on sitoa myöntämisvaltuudet 100 %:sti vuoden 2021 aikana, joskin ESR:n myöntämisvaltuudesta vuodelle 2022 voi siirtyä 10 %.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Koronakriisistä uuteen kasvuun

*Pohjois-Karjalan selviytymissuunnitelma
elinvoiman vahvistamiseksi*

Koronakriisistä uuteen kasvuun

Jarno Turunen

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pielisjoen linna, Siltakatu 2
80100 JOENSUU

Puhelin 013 337 4700
kirjaamo@pohjois-karjala.fi
www.pohjois-karjala.fi

Taitto Laura Jussila

Kannen kuva Jarno Artika

Sisältö

1	<i>Johdanto.....</i>	<i>4</i>
2	<i>Yritykset uudelle kasvu-uralle.....</i>	<i>6</i>
3	<i>Toimintaympäristö yritysten tukena.....</i>	<i>9</i>
4	<i>Miten vahvistamme elinvoimaamme ja yritystoimintamme kilpailukykyä?.....</i>	<i>12</i>
5	<i>Kärkitoimenpiteet.....</i>	<i>15</i>
	<i>Liite 1. Valmisteluprosessi.....</i>	<i>17</i>

1 Johdanto

Koronakriisistä toipumiseksi on etsittävä yhdessä ratkaisut, miten kriisin jälkeen Pohjois-Karjalan maakunnan elinvoima palautetaan mahdollisimman nopeasti. Pohjois-Karjalan maakuntaan tarvitaan selviytymissuunnitelma.

Koronakriisi on asettanut yritysten toimintaedellytykset, maakunnan työpaikat ja kuntien elinvoiman vaakalaudalle. Kriisi on kuitenkin myös yhdistänyt maakuntaa ja sen toimijoita. Koronakriisin aikana maakunnan elinkeinovaikuttajat, viranomaiset ja yrittäjät ovat vahvistaneet yhteistyötään, jota on jatkettava akuutin kriisin jälkeen.

Laajassa yhteistyössä kuntien, elinkeinotoimijoiden ja yrittäjäjärjestöjen kanssa Pohjois-Karjalaan on laadittu maakunnallinen selviytymissuunnitelma, jonka toteuttamiseen maakunnan elinkeinotoimijat yhdessä sitoutuvat. Suunnitelma on ennen kaikkea yhteinen tahdonilmaus jatkossa yhdessä tehtävistä toimista.

Selviytymissuunnitelman käytännön kokoamisesta on vastannut Pohjois-Karjalan maakuntaliitto.

Yhteinen haluttu muutos voidaan tiivistää kahteen tavoitteeseen:

- 1. Nopea palautuminen:** maakunnan elinvoiman palauttaminen kriisistä mahdollisimman vähin vaurioin ja mahdollisimman nopeasti
- 2. Uuden kasvun kiihdyttäminen:** yritysten ja elinkeinorakenteen uusiutuminen vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Nämä tulevaisuuden haasteet voidaan tiivistää mm. seuraaviin teemoihin:
 - kasvu ja kansainvälisyys
 - digitalisaatio
 - tki, osaaminen ja jatkuva oppiminen
 - julkiset hankinnat, yritys yhteistyö, yritysneuvonta ja -palvelut, elinkeinopuolen yhteistyömuodot

Selviytymissuunnitelman henki voidaan tiivistää seuraavaan ajatukseen:

”Yritykset uudelle kasvu-uralle, toimintaympäristö yritysten tukena”

Selviytymissuunnitelmassa on keskitytty siihen, miten pohjoiskarjalaiset yritykset ja maakunnan elinkeinoelämä voivat nousta koronakrii-

sistä kasvu-uralle. Selviytymissuunnitelma painottuu puhtaasti siis koronakriisin elinvoimaa koskettaviin asioihin. Suunnitelma koostaminen nopealla aikataululla on myös tarkoittanut sitä, ettei tavoitteena ole ollut laajan strategian tekeminen. Todettakoon, että ensi vuonna laaditaan Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma ja siinä on syytä tarkentaa tarvittavia lähivuosien kehittämistoimenpiteitä ja maakunnan lähivuosien strategisia linjauksia.

Selviytymissuunnitelma on laadittu keväällä 2020 hyvin nopealla aikataululla. Näkemykset tarvittavista toimista on koottu eri toimijoiden kanssa pidetyistä työpajoista, ideariihistä ja keskusteluista.

Suunnitelman laatimisen aikana kriisi on edelleen vahvasti keskuudessamme, myös valtakunnalliset linjaukset elävät ja tarkentuvat samanaikaisesti. Selvää näkemystä kriisin kestosta ja syvyydestä ei tässä vaiheessa vielä ole.

Selviytymissuunnitelma kirkastaa yhteistä tilanekuvaa maakunnan yritysten ja elinkeinon kehittämistarpeista ja halutusta kehityssuunnasta kriisistä toipumiseksi.

Selviytymissuunnitelma antaa myös eväitä alueen elinkeino- ja yrittäjävaikuttajien toiminnan suuntaamiselle ja yhteistyömuodoista sopimiselle. Yritysneuvonta on tärkeässä roolissa palvelemissa tätä uutta aikaa.

Toivottavasti selviytymissuunnitelma antaa myös osaltaan eväitä yrityksen omaan kehittämiseen ja kasvuun, yritysrahoituksen työkalujen tehokkaaseen käyttöön sekä EU:n rakennerahastojen hyödyntämiseen kriisistä nousemiseen.

Ennätysmäärä yrityksiä hakee uutta alkua ja suuntaa yritykselleen. Yrityspalveluiden on tuettava tätä yrittäjähenkistä uudistamistyötä. Yrittämistoiminnan ja toimintaympäristön muutostarve ei kriisivaiheen jälkeenkään häviä, päinvastoin.

Pohjois-Karjalan elinvoima palautuu parhaiten ja nopeimmin yhdessä tekemällä. Saumaton ja tavoitteellinen yhteistyö antaa myös parhaat edellytykset kiihdyttää yrityksiä kasvu-uralle ja vauhdittaa maakunnan elinvoiman kehittymistä.

2 Yritykset uudelle kasvu-uralle

Koronakriisi on koetellut yrityksiä ja toimialoja eri tavoin. Ravintolat, hotellit ja erityiskaupat ovat vaikeuksissa. Matkailuala ohjelmatuotantoinen, luovat alat, palvelut ja kauppa ovat kärsineet eniten - ja yleisesti sellaiset alat, joissa toiminta perustuu fyysiseen asiakaskontaktiin. Teollisuus ja rakentaminen ovat tässä vaiheessa kriisiä kärsineet vähemmän. Teollisuudessa komponenttipula vaikeuttaa tuotantoa. Vienti- ja teollisuudessa häiriöt lisääntyvät ja myös asuntokauppa hiljenee, nämä kuitenkin vaikuttavat enemmän viiveellä kuin palveluilla, joissa kriisi on akuutti ja iskenyt heti koko voimallaan asiakkaiden kaikottua. Talouden taantumisen syvennyksessä lisäarvotuotteiden kysyntä heikkenee, tämä koskettaa erityisesti alkutuotantoa.

Metsäsektorille kysyntävaihtelut käyttäytyvät koronatilanteessa eritavoin. Sellu, hygieniapaperit ja kartonki hyötyvät, kun taas puutuotteet ja paperi kärsivät. Puumarkkinoilla tukki ja sahaustoiminta kärsivät, mutta kuitu hyötyy.

Kriisistä on tärkeää mahdollisimman monen yrityksen säilyä hengissä. Osa yrityksissä on ollut kriisistä huolimatta vahvoja. Osa on myös keksinyt uusia ratkaisuja kriisiin, kuten tarjonnut käsi-desiä, etäopetusta, kotiin tuotavia palveluja sekä siirtänyt asiakaspalvelua verkkoon. Eri yritykset ja toimialat ovat hyvin erilaisissa haasteissa. Taulukkoon 1 on tiivistetysti arvioitu aloittain joitakin keskeisimpiä toimenpiteitä.

Kriisin syvyys ja kesto vaikuttavat myös siihen, miten vakavia vauriota yritysraenteelle ja aluetaloudelle syntyy.

Kriisi johtaa myös yritysostoihin ja pysyviin muutoksiin eri toimialoilla. Yritysostoihin voidaan myös kannustaa, sillä se on nopea keino yrityksen kasvulle - ja kriisi tuo mahdollisuuksia edullisille yritysostoille. Toimialan murros pakottaa myös ajattelemaan uudella tavalla ja luo näin uusia mahdollisuuksia. Kriisi on luonut myös kasvumahdollisuuksia. Esimerkiksi turvallisuuden, lääketieteellisuuden ja terveydenhuollon ratkaisuille on kova kysyntä. Samoin digitaalisille ratkaisuille ja kotiin vietäville palveluille on nyt tarvetta. Uudessa, muuttuvassa toimintaympäristössä syntyy kysyntää erilaisille asiantuntijapalveluille. Teollisuudessa komponenttien saatavuus voi tarkoittaa osavalmistuksen kotiuttamista itselle tai ainakin kaukomailta kotimaahan luotettavammille toimittajille.

Ulkomaalaisten matkailijoiden puuttuminen ulkorajojen sulkeuduttua leikkaa TAK Rajatutkimuksen mukaan matkailukysyntää Pohjois-Karjalassa lähes neljä miljoonaa euroa kuukaudessa. Jos rajat pysyisivät suljettuina vuoden 2020 loppuun asti, tämä tarkoittaisi noin 37 miljoonan liikevaihdon ja 230 henkilötyövuoden menetystä

tä tältä vuodelta. Pohjois-Karjalan elinkeinotoiminnalle on erityisen merkittävä kysymys, miten nopeasti ja laajasti Venäjän rajaliikenne avautuu. Tärkeää on huolehtia tiedon ja hyvien käytänteiden jakamisesta esimerkiksi tartuntatilanteesta, turvallisesta rajan ylittävästä yhteistyöstä ja matkustamisesta. Koronasäännökset ja -ohjeet rajan molemmin puolin on hyvä huomioida, samoin toimijoiden hyvien käytänteiden jakaminen muille.

Kriisin myötä Suomessa ja eri puolilla maailmaa luodaan merkittäviä elvytyspaketteja. Myös nämä tarjoavat uusia kasvumahdollisuuksia.

Toimialoittaisia huomioita kriisistä kasvu-uralle pääsemiseen

Teknolohiateollisuus:

- ratkaisuja komponenttipulaan: valmistuksen kotiuttaminen, kriittisten komponenttien varastojen luominen, osien 3D-tulostaminen
- digitalisaatio tuotantoketjuissa, tuotteiden jakelussa, palvelujen lisäämisessä tuotteeseen
- uudet tuotteet ja palvelut, valmistetavuuden kehittäminen

Biotalous, ilmasto ja energia:

- pk-yritysten toimintavalmiuksien nosto: kyky toimia tulevaisuudessa alihankkijoina isoille firmoille (biojalostus, konevalmistus jne.), omavaraisen alihankinnan vahvistaminen
- liikenteen omavaraisuuden kasvattaminen, vähäpäästöisten ja päästöttömien polttoaineiden käyttöönotto (biodiesel, biokaasu, sähköautoille tuulivoimalla tuotettua sähköä)
- kierrätys kuntoon koko maakunnassa - raaka-ainetta myös biokaasulaitoksille, resurssitehokkuuden lisääminen

Matkailu ja matkailuun kytkeytyvät palveluyritykset:

- kotimaan matkailuun panostaminen alkuvaiheessa, henkilökohtaisemmat palveluratkaisut
- matkailuun liittyvien investointien vauhdittaminen
- yritysten kilpailukykyyn vahvistaminen kotimaan ja lähialueiden markkinassa (tuotekehitys, brändäys, luontomatkailu)
- asiakassuhteiden ylläpito ja kehittäminen kaukomarkkinoilla

Palvelualat:

- uudenlaiset palvelumuodot, henkilökohtaisemmat ratkaisut
- kannustaminen paikallisten palveluiden käyttöön
- verkkokaupan kasvattaminen

Luovat alat ja kulttuuri:

- toiminnan elinkeinollistaminen ja tuotteiden saavutettavuuden lisääminen mm. digitaalisia ratkaisuja kuten livestriimauksia kehittämällä (sisältäen ansaintalogiikan kehittämisen striimauksiin), striimattuja tai videoituja esityksiä voivat olla näyttelyt, konsertit sekä teatteri-, ja sirkus- ja tanssiesitykset

Rakentaminen:

- julkisten rakennuskohteiden ja korjausrakennushankkeiden aikaistaminen
- uusien rakennushankkeiden rahoituksen varmistaminen

Alkutuotanto:

- kausityövoiman riittävydestä huolehtiminen
- kannustaminen paikallisten raaka-ainneiden hyödyntämiseen

Liikenne ja logistiikka:

- kuljetusten toimintavarmuus ja korvaavat kuljetusmuodot

Hyvinvointi:

- ratkaisuja koronan aiheuttamiin terveyskysymyksiin: palvelutarpeiden muutokset koronan aikana, eristyksen aiheuttama toimintakyvyn lasku, hoitamattomat sairaudet koronan aikana
- ratkaisut perheiden tilanteisiin, yksinäisyyden vähentämiseen ja osallisuuden edistämiseen
- digitaitojen kehittäminen

Yritykset kasvu-uralle:

1. Kriisistä selviäminen ja perusta kuntoon

- vaatii nopeaa mukautumista, ”reagoi-kaa heti, reagoi-kaa yli”
- riskien, kustannusten ja toimintavarmuuden arviointi
- korvaavien ansaintamekanismien rakentaminen, liiketoiminnan suuntaaminen uudelleen
- lomautukset mahdollista ja tärkeää hyödyntää osaamisen kehittämisenä
- autetaan toista yrittäjää: hankitaan palveluja läheltä, voidaan tarjota työtä, esimerkiksi ostopalveluna otetaan yrittäjiä töihin isompiin yrityksiin ja maksetaan tästä, voidaan näin pitää ihmiset töissä

2. Uuden kasvun kiihdyttäminen: yrityksen strategian, liiketoiminnan ja toimintatapojen uudistaminen

- yritykselle tarvitaan selkeä fokus, kasvukyvykkyyttä ja mennä mielellään kansainvälisille markkinoille
- yrityksen osaaminen ja kyky hyödyntää verkostoja, osaamistason nosto koulutuksen avulla
- ketteryys ja innovatiivisuus, uudet tavat tehdä asioita, vaihtoehtoiset bisnessmallit
- kasvustrategia: suunnitelmallisesti edetään tulevaan kasvuun – strategialähtöisyys; tartutaan mahdollisuuksiin, tuetaan uutta ajattelua eikä palata vanhaan, katsotaan pidemmälle ja seuraavaan nousuaaltoon, yrityksen liiketoimintakonseptin uudistaminen ja skarppaaminen
- uudistuva johtamisosaaminen
- liiketoiminnan muuttuminen digitaaliseksi, uudet mallit tehdä liiketoimintaa, kuten verkkokaupan hyödyntäminen
- myynti ja markkinointi
- brändäys
- asiakasosaamisen kehittäminen
- uusien tuotteiden ja palveluiden kautta kasvaminen, tuotteistaminen, uudet tuotekonseptit
- kansainvälisten osaajien hyödyntäminen nykyistä enemmän
- **ajattelukumppani yrityksiin:** ylimmän johdon lisäresurssi, hallitustyöskentelyä vahvistettava, hallituspartnerit esimerkkinä; henkistä apua yrityksiin: ”uudet saappaat, lisäsilmäparit ja korvat”

Vastuutahot: Yritysten johto, tukena sparrauksessa elinkeinotoimijat

3 *Toimintaympäristö yritysten tukena*

Julkisen sektorin tehtävä on luoda edellytyksiä yritysten menestymiselle. Kunta, maakunta ja alueella toimivat valtion viranomaiset ja koulutusorganisaatiot luovat perustan, jolle yrittäjät ja yritykset rakentavat elinvoiman. Näin on normioloissa, mutta erityisesti kriisitilanteista selviytymisessä.

Kriisissä valitettavasti osa yrityksissä tulee kaatumaan tai lopettamaan muuten toimintansa. Apua kannattaa kysyä ajoissa. Yritystoimijoiden mahdollisimman varhaisella avulla voidaan auttaa yrityksiä ajautumasta entistä vaikeampiin tilanteisiin. Kriisituki yrityksille on oltava oikea-aikaista ja yritysten tarpeista lähtevää. Näin toimintakykyiset yritykset voidaan pelastaa.

Suomen Yrittäjien yrittäjägallupin mukaan tärkeimmät julkisesti järjestetyt yrityspalvelut ovat aloittavan yrittäjän palvelut, rahoitus- ja investointineuvonta, koulutukset ja verkostoituminen. Muita tärkeitä ovat omistajanvaihdospalvelut, kansainvälistymispalvelut, yrittäjien digivalmiuksien parantaminen, uusien teknologioiden käyttöönoton edistäminen sekä yritysmentori- ja kummitoiminta. Kaikki nämä toiminnot on maakunnassa onnistuttava järjestämään laadukkaasti.

Maakunnan on löydettävä omat vahvuutensa, jolla se rohkeasti pyrkii erilaistumaan. Tämä edellyttää alue- ja kuntaorganisaatioiden, oppilaitosten, korkeakoulujen ja yritysten saumatonta ja rohkeaa yhdensuuntaista yhteistyötä.

Pohjois-Karjalan vahvuudet - hyvä toimintaympäristö, puhtaus, luotettavuus, turvallisuus – ovat tärkeitä vetovoimatekijöitä kansainvälisessä toiminnassa, kun houkutellessaan esimerkiksi osaajia ja investointeja.

Koko maakunnan elinvoimasta on huolehdittava. Alueen kehitys- ja elinkeinoyhtiöt, oppilaitokset ja muut yrityspalvelut tukevat yrityksiä digitaalisen teknologian kehityksessä ja käyttöönotossa. Julkiset hankinnat on rakennettava entistä enemmän aluekehityksen vauhdittajiksi. Hankintojen avulla voidaan lisätä alueen elinvoimaa ja vahvistaa yrittäjyyttä. Pienten ja pk-yritysten mahdollisuutta osallistua julkisiin hankintoihin tulee parantaa.

Toimintaympäristö yritysten tukena:

1. Kriisistä selviäminen ja perusta kuntoon

- nopeasti ja voimakkaasti konkreettisia toimia ja apua, kiinteäluonteiset maksut voitaisiin poistaa kriisitilanteessa, esimerkiksi muutaman kuukauden vuokrasta luopuminen voi pelastaa koko yrityksen
- taakan helpottaminen tässä tilanteessa tärkeää
- minimoidaan vahingot
- apua myös yksinyrittäjän ja pienempien yritysten kriisistä selviytymiseen
- positiivisen ilmapiirin luominen: mahdollisuuksien kartoittaminen ja esiintuominen, kehittämismyönteisen ilmapiirin luominen
- paikallisten hankintojen, ostamisen ja kuluttamisen vauhdittaminen, ”osta viisaasti, tue paikallista”
- kilpailutukset pienempiin, sopivan kokoihin osiin
- päätösten yritysvaikutusten arviointi käyttöön: pohdittava etukäteen päätöksissä ja hankinnoissa, miten ne vaikuttavat alueen / kunnan yrityksiin ja voidaanko päätöksillä parantaa edellytyksiä paikalliselle yritystoiminnalle
- investointien vauhdittaminen ja rohkaiseminen
- apua osaamistason nostoon, ketterää koulutusta eri vaiheissa
- yritysneuvonta uutta aikaa palvelemaan: neuvonta yrityksen rahoitusmahdollisuuksiin, kehittämistoimiin
- kriisissä ja siitä nousussa on mentävä yksittäisen yrityksen tasolle ja yrityksen iholle: yrityskohtaiset kehittämis-kohteet ja kyvykkyydet

2. Jälleenrakennuksen aika: Uuden kasvun kiihdyttäminen

- tuoda kokonaisvaltaisempaa ajattelua yrityksiin, esimerkiksi kahden vuoden aikaikkunassa, mitä kehittämistarpeita
- tukea yrityksen strategian uudistamiseen ja yritysjohton sparraamiseen: hallitustyöhön ulkopuolista asiantuntemusta
- kriisin jälkeen toimintaympäristö on eri asennossa, mistä kasvua haetaan
- uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja käyttöön
- globaalin talouden elpymiseen tarttuminen
- digiloikan vauhdittaminen yrityksissä
- tuotannon rakennemuutoksen vauhdittaminen

Vastuutahot: Kaikki yrityksiä palvelevat organisaatiot

Muita valtakunnan päätöksentekoa edellyttäviä esityksiä:

1. yksinyrittäjille kehittämiseen tukea, tällä hetkellä ei myönnetä kehittämiseen
2. yritysinfra: kehittämissyhtiöille mahdolliseksi rakentaminen teollisuuskylän tapaisille toimijoille
3. yritysaneeraukseen helpotettu menettely: noin puolet saneeraukseen joutuvista pääsee kuiville, mikä voisi olla helpotettu saneerausmenettely
4. vakuuksien helpottaminen: tällä hetkellä vaaditaan ylivakuuksia entisille lainoille, onnistutaanko luomaan lisämekanismia helpottamaan tätä
5. takausasioihin pääomarahastojen tapainen ratkaisu
6. Kiteen veromallin mukainen ratkaisu helpottamaan yrityksen kassavirtaa, kasvua sekä varaston kasvattamisen aiheuttamia kustannuksia
7. sivutoimisina toimiville yrittäjille tuki-instrumentti kokoaikaiseksi yrittäjäksi siirtymisen vauhdittamiseen: tämä mahdollistaisi kasvavan, kannattavan liiketoiminnan ollessa kyseessä siirtyä kokoaikaiseksi yrittäjäksi nopeammin kuin myyntitulojen kasvun kautta

4 *Miten vahvistamme elinvoimaamme ja yritystoimintamme kilpailukykyä?*

Suunnitelmaa laadittaessa tarkasteltiin myös sitä, miten pidemmällä aikavälillä vahvistamme maakuntamme elinvoimaa ja yritystoimintamme kilpailukykyä. Elinvoiman pitkäjänteisessä kehittämisessä on pitkälti samoja elementtejä kuin korona-kriisistä nousemisessa. Seuraavat neljä teemaa on tärkeää huomioida Pohjois-Karjalan tulevaisuuden elinvoiman rakentamisessa:

1. Lisää kansainvälistyviä pk-yrityksiä

Pohjois-Karjala tarvitsee yhä enemmän yrityksiä, joilla on omia tuotteita ja palveluita vientiin. Potentiaaliset vientiyritykset on löydettävä paremmin ja heille on suunnattava tarvittava tuki ja apu kasvun mahdollistamiseksi. Kansainvälistyvä liiketoimintaympäristö ja oikeiden verkostojen löytäminen ovat haaste erityisesti pk-yrityksille.

2. Kilpailukykyisemmät yritykset - yritystoimintamme elinvoimaista ja valmiina kansainväliseen kilpailuun

- *ks. kohta yritykset kasvu-uralle!*
- johtamisosaamisen kehittäminen
- henkilöstön osaamisen kehittäminen
- ketteruus ja innovatiivisuus
- asiakasosaamisen kehittäminen, käyttäjäystävällisyys
- automaatiotason nostaminen, robotisaatio, digitalisaatio
- kansainvälisille markkinoille tähtääminen
- myynti- ja markkinointiosaamisen kehittäminen
- uudet tuotteet, palvelu mukaan tuoteisiin
- kasvustrategia yritykselle, koulutus tukena

3. Uuden sukupolven yrittäjyys kasvuun

Nuorten ja maahanmuuttajien yrittäjyysinto on vahvassa kasvussa. Tämä on suuri mahdollisuus koulutusmaakunnalle. Yrittäjyys on usein keino asua kotiseudulla tai muuttaa maaseudulle.

Nuoria on kannustettava yrittäjyyteen. Yrittäjäkasvatus mahdollisimman varhain on keskeistä. Samoin on vahvistettava polkua, jolla opiskelijat voivat aloittaa yritystoimintaa. Yrityskiihdyttämö ja yritysvalmennukset tukevat aloittavan kasvuyrittäjän polulla.

Yrittäjien ikääntyminen on käännettävä omistajanvaihdoksiksi. Uusi sukupolvi on kasvuhaluksaampaa, kansainvälisempää ja omaa paremmat digitaaliset taidot. Onnistuneen omistajanvaihdoksen tehneistä yrityksistä isosta osasta tulee kasvuyrityksiä. Uudet yrittäjät on saatava nopeasti mukaan kasvu- ja kehittämistoimenpiteisiin.

4. Toimintaympäristö entistä iskukykyisemmäksi

Vetovoima, pitovoima ja viihtyvyys

- vetovoimaa / pitovoimaa vahvistettava osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi: asuin ympäristön markkinointi ja osaajien houkuttelu, houkutellaan väljän asumisen valteilla, etätyö onnistuu maallakin, monipaikkaisuuden vahvistuminen, huomioidaan nämä maakunnan markkinoinnissa
- viihtyvyys: maakunnan osaajien parempi kiinnittyminen maakuntaan

Kuva 1. Pohjois-Karjalan elinvoiman ja yritystoiminnan tulevaisuuden kilpailukykyyn rakennuspalikat.

Osaaminen ja jatkuva oppiminen

- osaaminen tärkeää, vahva koulutus ja tutkimus linkittyvät elinvoimaan entistä tiiviimmin
- koulutusorganisaatiot kaikilla tasoilla menestyksen ydin: monipuolinen tarjonta, yrityksiin ammennetaan uusi työvoima täältä
- toimivien ekosysteemien rakentaminen
- jatkuva oppiminen, yrityskoulutukset

Digitaalisen murroksen hyödyntäminen

- digitaalisuus kaikessa toiminnassa
- valmiuksien nostaminen
- ratkaisujen käyttöönotto, mm. verkko-kauppa

Yhteistyön voima

- maakunnan toimijat olemme yhdessä menossa samaan suuntaan yhteistä tulevaisuutta ja visiota kohti
- vain yhtenä joukkueena pärjäämme kilpailussa niin Suomessa kuin kansainvälisessä ympäristössä maailmalla
- koulutus- ja ohjauspalvelut
- yritysten oppilaitosyhteistyö, työpaikoilla tapahtuva oppiminen
- tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta
- älykäs erikoistuminen

Infra ja yhteydet kuntoon

- infra, saavutettavuus, logistiikka, tietoliikenne yhteydet kuntoon
- maankäyttö-kaavoituspolitiikka luomaan uskoa

Yrityspalvelut iskussa

- apu ja tuki yrityksille: joustavaa, yritysten tarpeista lähtevää, miten voidaan parhaiten tukea ja auttaa
- yrityspalveluiden osaaminen, välineet ja yhtenäisyys
- kansainvälistyvien pk-yritysten, uuden sukupolven yrittäjyyden ja alkavien yritysten neuvonta

Ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen

- akuutin kausityövoimakysymyksen ratkaiseminen alkutuotannossa
- ratkaisut työvoiman kohtaantohaasteisiin
- koulutus- ja työperäinen maahanmuutto
- opiskelijoiden parempi kiinnittyminen
- työvoimareservin hyödyntäminen
- jatkuva oppiminen

Julkinen sektori kasvun vauhdittajana

- yrityspalvelusetelit laajemmin käyttöön
- monituottajamalli sote-terveydenhuoltopalveluissa, palvelusetelien käytön laajentaminen
- julkisten hankintojen aikaistaminen

- julkisiin hankintoihin aluetaloutta edistäviä kriteerejä, kuten osatarjousten hyväksyminen
- yritysrahoituksessa rahoitusinstrumentteja alkavien yritysten rahoitukseen
- matalamman tuottavuuden toimialat, voisiko niille syntyä oma pääomittaja eli kärsivällisempää rahaa, missä tuotto voisi tulla työpaikkojen säilymisen kautta

Toimintatavat

- digiasiat kunnossa
- smart (älykkyys) mukaan
- hiilineutraalisuus ja puhtaat ratkaisut
- jatkuva oppiminen
- verkostokumppaneiden vahvistaminen
- asiakasosaaminen, oltava asiakkaita lähellä
- korkea osaaminen
- joustavuus

Elinkeinojen kehittämisessä on panostettava

a. nykyistä enemmän

(eli mistä voimme saada kasvua):

- asiakasosaamisen kehittäminen
- johtamisosaamisen kehittäminen
- toimittava ruohonjuuritasolla, herkällä korvalla kuunneltava yritysten tarpeita
- miten auttaa kärkitoimialoja ja aloja, missä eniten kasvun mahdollisuuksia
- kasvuhaluista, -tahtoisia ja kykyisiä yrityksiä entistä enemmän, panostettava niihin
- yhteistyö koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kanssa
- uusien yrittäjien synnyttäminen (spin off, koulutuksesta, työttömistä)
- valmentamista
- tavoitteellista toimintaa
- toimitaan yrityslähtöisesti
- jalostusarvon nostaminen
- avainyrityksiä lisää
- osaava yritysjohto, avainhenkilöitä, jotka valmiita kansainväliseen liiketoimintaan: uusia, nuoria ihmisiä lisää
- innovaatioita lisää
- verkostojen voimaa, erityisesti kansainvälisten verkostojen
- uskallettava tehdä valintoja
- älykäs erikoistuminen

b. entä vähemmän:

- neuvomista
- asioita, jotka eivät tuo lisäarvoa
- ei painoteta niitä yrityksiä, joilla ei kasvuhalu
- toimialarajaaminen ongelmallinen

5 Kärkitoimenpiteet

Kriisi on myös suuri mahdollisuus. Markkinamurros luo aivan uudenlaisia mahdollisuuksia liiketoiminnan kasvattamiselle. Kyse on pitkälti iskukyvyistä ja taidosta hyödyntää muuttuva markkinatilanne – sekä oikeasta ajoituksesta. Pohjoiskarjalaisilla yrityksillä ja elinvoiman edistäjillä on tässä tuhannen taalan paikka näyttää yhteistyön voima uuden kasvun luomiseksi.

Tärkeimmät tänä vuonna käynnistettävät toimenpiteet kriisin ratkaisemiseksi - ja uuden kasvun luomiseksi ovat seuraavat:

1. Paikallisen kysynnän elvyttäminen

- paikallisten yrittäjien palvelujen käyttö ja omavaraisuus: lisätään palvelujen käyttöä, myös yksityistalouksien rohkaisu palvelujen käyttöön
- julkiset ja yksityiset hankinnat kasvun rakentajaksi: aikaistetaan hankintoja ja pilkotaan niitä osiin -> luo työpaikkoja
- investointien vauhdittaminen ja niihin rohkaiseminen: julkiset ja yksityiset investoinnit, mm. perusinfrastruktuuri ja rakennushankkeet

2. Uuden kasvun kiihdyttäminen: yrityksen strategian, liiketoiminnan ja toimintatapojen uudistaminen

- yritykselle tarvitaan selkeä fokus, kasvukyvykkyyttä ja tahtotila mennä mielellään kansainvälisille markkinoille
- yrityksen osaaminen ja kyky hyödyntää verkostoja, henkilöstön osaamisen kehittäminen, osaamistason nosto koulutuksen avulla
- ketteryys ja innovatiivisuus, uudet tavat tehdä asioita, vaihtoehtoiset businessmallit
- kasvustrategia: suunnitelmallisesti edetään tulevaan kasvuun – strategialähtöisyys; tartutaan mahdollisuuksiin, rohkaistaan uutta ajattelua eikä palata vanhaan, katsotaan pidemmälle ja seuraavaan nousuaaltoon, yrityksen liiketoimintakonseptin uudistaminen ja skarppeaminen
- uudistuva johtamisosaaminen
- liiketoiminnan muuttuminen digitaaliseksi, uudet mallit tehdä liiketoimintaa, kuten verkkokaupan hyödyntäminen
- myynti ja markkinointi
- brändäys
- asiakasosaamisen kehittäminen
- uusien tuotteiden ja palveluiden kautta kasvaminen, tuotteistaminen, uudet tuotekonseptit
- kansainvälisten osaajien hyödyntäminen nykyistä enemmän

- **ajattelukumppani yrityksiin:** ylimmän johdon lisäresurssi, hallitustyöskentelyä vahvistettava, henkistä apua yrityksiin: ”uudet saappaat, lisäsilmäparit ja korvat”

3. Uudet liiketoimintamahdollisuudet arvoverkostojen avulla

- työn kotiuttaminen: töiden siirtäminen Suomeen, alihankintaketjujen kotiuttaminen siltä osin kuin mahdollista Aasiasta Suomeen
- arvoverkostojen rakentaminen, uusien liiketoimintamahdollisuuksien kasvataminen
- myynnin ja markkinoinnin virittäminen, tuotteistaminen ja palveluliiketoiminta, johtaminen, hankintaosaamisen ja osto-osaamisen nosto

4. Kasvua vahvistava toimintaympäristö

- veto- ja pitovoiman vahvistaminen uudessa normaalissa
- yrityspalvelut yritysten kasvun tukena
- alkutuotannon kausityövoiman ratkaiseminen ja omavaraisuuden lisääminen
- lentoliikenneyhteyksien nopea palauttaminen
- investointien vauhdittaminen: yritysinvestoinnit, liikenne, matkailu ja biotalous, tutkimus- ja kehittämistoiminta, ympäristö ja ilmasto (ml. tuulivoima)
- digitaalisen murroksen vauhdittaminen
- yhteinen, määrätietoinen työ kasvun esteiden poistamiseksi sekä markkinamurroksen ja uusien kasvumahdollisuuksien hyödyntämiseksi maakunnan yrityksissä

5. Tulevaisuudenuskoa rakentava asenne ja viestintä

- markkinointi: paikallisten palvelujen käyttö
- ilmapiirin nostaminen, tulevaisuudenuskon luominen
- yhdessä tekeminen, yhteinen tahtotila ja oikea asenne: ”yhteistyöllä tästä nousemme”
- vetovoiman lisääminen ja pitovoiman parantaminen

Liite 1. Valmisteluprosessi

3.4.2020	Elinkeinoyhtiöt
21.4.2020	Koronavalmiusryhmä, Pohjois-Karjalan yrityspalvelut
21.4.2020	Pohjois-Karjalan kauppakamari, teollisuusvaliokunta
24.4.2020	Kuntajohtajakokous
27.4.2020	Maakuntahallitus
27.4.2020	POKAT Teknologiateollisuusryhmä
29.4.2020	Pohjois-Karjalan Yrittäjien hallitus
6.5.2020	MTK-Pohjois-Karjalan johtokunta
7.5.2020	Pohjois-Karjalan strategia 2040:n valmistelun johtoryhmä
8.5.2020	Pohjois-Karjalan maakuntaliiton johtoryhmä
12.5.2020	Koronavalmiusryhmä, Pohjois-Karjalan yrityspalvelut
13.5.2020	Kuntajohdon ja yrittäjäyhdistysten neuvottelu
15.5.2020	Pohjois-Karjalan valmiusfoorumi
15.5.2020	Kuntajohtajakokous
18.5.2020	Maakuntahallitus
19.5.2020	ELY-keskus
26.5.2020	Keski-Karjalan rakennemuutostyöryhmä
27.5.2020	Itä-Suomen yliopisto
28.5.2020	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
29.5.2020	Karelia-ammattikorkeakoulu
15.6.2020	Maakuntahallitus

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 30 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 30 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 30 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 30 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 30 sider før denne side

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmateckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende